

Foreign requirements and the securitization of the Justice and Development Party's foreign policy in Türkiye within the framework of the Copenhagen School (2011-2024)

Seyyed Shamsuddin Sadeghi, Assistant Professor, Department of Political Science and International Relation, Razi University, Kermanshah, Iran. sh.sadeghi1971@gmail.com

Masoud Akhwan Kazemi, Professor, Department of Political Science and International Relation, Razi University, Kermanshah, Iran. mak392@yahoo.co

Hamidreza cheraghi, PhD Student, Department of Political Science and International Relation, Razi University, Kermanshah, Iran. runiran73@gmail.com

Article Info

Article Type:

Reserch Article

Date received:

2025/07/11

Date approved:

2025/ 12/18

ABSTRACT

The rise of the Justice and Development Party in Turkey in 2002 created a new approach to the country's foreign policy, which aimed to resolve international conflicts, tensions with neighbors, use soft power, and improve relations with the West. Turkey acted as an active player in the Middle East region. However, after the developments of 2011 under the title of Arab Spring, we witnessed a turn and ups and downs in the country's foreign policy. In this study, using a descriptive and analytical method within the framework of the Copenhagen School and securitization, we seek to examine the issue of what impact external factors have on the securitization process of Türkiye's foreign policy between 2011 and 2024? Our hypothesis was that factors such as human rights pressures, lack of membership in the European Union, regional and peripheral insecurity, the failed coup of 2016, US sanctions, and the issue of tension with Cyprus have led to the securitization of this country's foreign policy, which will challenge Turkey's security both at home and abroad. The country's national security has been prioritized over external threats...

Cite this Article: Sadeghi,S. S. , Akhwan Kazemi,M. and cheraghi,H. (2025). Foreign requirements and the securitization of the Justice and Development Party's foreign policy in Türkiye. *International Relations Researches*, 15(3), 35-56. doi: 10.22034/irr.2025.547130.2768

© Author(s)

Publisher: Iranian Association of International Studies

DOI: 10.22034/irr.2025.547130.2768

Introduction

The foreign policy of countries has always been influenced by domestic policies and conditions. In other words, the economic, political, and social conditions, as well as the internal and external developments of any country, have a direct impact on the direction of its foreign policy, and this is one of the general rules in the science of international relations and foreign policy. Turkey is no exception to this rule, and external developments and external pressures have had an impact on its policy and strategy. Turkey has brought opportunities and challenges to this actor due to its strategic location at the junction of Europe and the Middle East. Before the AKP came to power, Turkey tended to orient itself towards the West, but with the AKP coming to power, it witnessed the country's interaction with the surrounding environment of the Middle East and the East, and under the title of Davutoglu's strategic doctrine, it has undertaken strategic interaction in its foreign policy. After that, the policy of neo-Ottomanism and the revival of Turkey appeared in the strategy of the Erdogan government since 2007, which sought to revive Turkey by emphasizing the country's past, namely the Ottoman Empire. However, since 2011, after the beginning of the Arab revolutions in the region, The Middle East and North Africa: In this country, the Justice and Development Party's strategy has moved towards securitization. In this research, we seek to examine how external factors have affected the securitization of Turkish foreign policy between 2011 and 2024. In this study, we will examine it. First, we will examine the foreign policy of the Justice and Development Party, and then we will examine security examples and the shift from the policy of interaction and communication towards security, and how its reflection has shown itself in Turkish foreign policy. Then, we will address the obstacles and external factors related to the insecure environment and geopolitical constraints, USSanctions, non-membership in the European Union, human rights tensions, and territorial problems with neighbors that have led Turkey towards distrust, a security-oriented and security-building perspective, causing this country to move towards security in its foreign policy strategy. This has been analyzed and examined using a descriptive and analytical method and references to library resources and current research.

Theoretical Framework

Barry Buzan defines security as between minds and considers the starting point of security to be based on the decision of actors that the issue of security is recognized in society. Two approaches should be considered: first, the security threshold of nation states is different from each other; second, how others think about and evaluate the security of an issue Barry Buzan, the founder of the Copenhagen School and the author of the book *People, States and Fear*, redefined the concept of security by listing three main dimensions for it. A broad definition of security: Buzan considers five political, military, economic, social and environmental parts of

security, which are not only not separate but are also highly intertwined
Securitization

Securitization is the process of labeling a security issue and its consequences through labeling problems into major threats that require urgent action, which may include breaking previously binding rules. In other words, securitizing an issue at the international level means making it an existential and important issue that should not be discussed like ordinary political issues. Rather, high-level leaders should firmly define its task before other issues. In other words, securitization can be understood as the process of placing a specific issue in the security realm by resorting to the speech act, usually by political leaders, by making it appear threatening. This, in turn, will lead to emergency measures and suspension of normal policy in order to deal with that issue, if the relevant audience agrees. The concept of securitization means that every school inherently carries some kind of threat. The concept of securitization was first introduced into international relations by Weaver in 1990, and this concept was perfected after the publication of the book *A New Framework for Security Analysis*. Weaver initially defined security as a “speech act” and showed that the meaning of security is linked to the “discourse of security”. In his article “Securitization and De-Securitization”, inspired by linguistic theory, Weaver called security a verbal movement; that is, the movement and type of language and expression of content by the speaker defines security (Rostami and Naderi, 2016:193). The Copenhagen School believes that security is intersubjective. Here, they emphasize more on the shared understanding that is created through the process of dialogue and communication between security agents and audiences about whether an issue is a threat or not.

Methodology

This research has been used in the study of Turkish foreign policy using a descriptive and analytical method, citing library resources and analyses of scientific institutions, and reviewing existing documents and evidence in the field of foreign policy and national security.

Discussion

This study examines Turkey's foreign policy since 2011, when the Justice and Development Party's strategy moved towards security. Before 2011, the Turkish government had defined its strategy as seeking peaceful relations with its neighbors and regional governments and resolving tensions. However, after the developments of 2011, known as the Arab Spring, we have witnessed a change in the Turkish government's foreign policy approach towards security. Factors such as the insecurity of Turkey's regional environment, human rights violations, Turkey's non-membership in the European Union, tension with Cyprus, the imposition of sanctions by the United States, and the coup attempt in 2016 have caused Turkey to face external pressures, which has caused Turkey's foreign policy strategy to move towards security. The Erdogan government's actions have been completely security-

oriented, and Turkey's internal space has become secure, which can contain these external threats by securing society and presenting external factors as a threat to Turkey's territorial integrity.

Conclusion

Regarding the securitization of Turkey's foreign policy, it should be said that international requirements have caused Turkey to move towards structural security and a narrow definition of security in its foreign policy discourse by providing a context of insecurity, distrust, and an atmosphere of competition and tension. In the face of these problems that threaten the territorial integrity and interests of this country from the outside and the surrounding areas, Turkey must be able to define security for its foreign policy and implement its requirements in the context of its society and strategic policies. Regarding the insecurity in Turkey's surrounding environment with the security challenge, the issue of human rights, the interference of the United States and Europe in Turkish affairs, and the formation of independence movements such as the Kurdish minority, the issue of sanctions, the reduction of military and economic power, tensions with neighbors, and the threat to the privacy of this country, along with its lack of membership in the European Union, Turkey must be able to rely on its power in the region and, by securitizing these threats, move society towards cohesion and stability in the field of adopting a coherent security approach.

Keywords: Securitization, Turkey, Foreign Requirements, Justice and Development Party, Copenhagen School.

الزامات خارجی و امنیتی شدن سیاست خارجی حزب عدالت و توسعه ترکیه

سید شمس‌الدین صادقی، دانشیار گروه علوم سیاسی و روابط بین‌الملل، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران.

sh.sadeghi1971@gmail.com

مسعود اخوان کاظمی، استاد گروه علوم سیاسی و روابط بین‌الملل، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه رازی، کرمانشاه،

ایران. mak392@yahoo.co

حمیدرضا چراغی، نویسنده مسئول، دانشجوی دکتری علوم سیاسی، گروه علوم سیاسی و روابط بین‌الملل، دانشکده علوم اجتماعی،

دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران. runiran73@gmail.com

چکیده	درباره مقاله
روی کارآمدن حزب عدالت و توسعه در ترکیه در سال ۲۰۰۲ در چارچوب «دکترین استراتژیک احمد داوود اگلو»، رویکرد نوینی در سیاست خارجی این کشور ایجاد که در راستای حل و فصل منازعات بین‌المللی، تنش با همسایگان، به کارگیری قدرت نرم و بهبود روابط با غرب در ترکیه به عنوان یک بازیگر فعال در منطقه خاورمیانه عمل می‌نمود در صدد ارائه الگوی حکومت دموکراتیک بود. اما بعد از تحولات ۲۰۱۱ انقلابات تحت عنوان بهار عربی شاهد چرخش و فراز و نشیب‌های در سیاست خارجی این کشور هستیم. در این پژوهش با روش توصیفی و تحلیلی در چارچوب مکتب کپنهاگ و امنیت‌سازی به دنبال بررسی این مسأله هستیم که عوامل بیرونی چه تأثیری بر روند امنیتی‌سازی سیاست خارجی ترکیه در فاصله سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۲۴ دارد؟ فرضیه ما این بوده که عواملی همانند فشارهای حقوق بشر، عدم عضویت در اتحادیه اروپا، ناامنی منطقه و محیط پیرامونی، کودتای نافرجام ۲۰۱۶، تحریم‌های آمریکا و مسأله تنش با قبرس موجب امنیتی‌شدن سیاست خارجی این کشور شده، که این تهدیدات بیرونی امنیت ترکیه را در داخل و خارج با چالش مواجه خواهد نمود. حزب عدالت توسعه با امنیتی‌سازی ساختار داخلی و خارجی ترکیه و عدم اعتماد به اروپا و آمریکا در زمینه اعمال تحریم و عضویت در اتحادیه اروپا، جانبداری اروپا از همسایگان این کشور همانند قبرس، ناامنی پیرامونی و تجربه کودتای ۲۰۱۶ در صدد حفظ تمامیت ارضی این کشور و در اولویت قرار دادن امنیت ملی این کشور در برابر تهدیدات بیرونی بوده است.	نوع مقاله: مقاله پژوهشی
	کلیدواژه‌ها: سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران، دیپلماسی اقتصادی، اقتصاد سیاسی بین‌الملل، نظم بین‌الملل
	تاریخچه مقاله تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۴/۲۲ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۵/۲۹

استناد به این مقاله: صادقی، سید شمس‌الدین، اخوان کاظمی، مسعود و چراغی، حمیدرضا. (۱۴۰۴). الزامات خارجی و امنیتی شدن سیاست

خارجی حزب عدالت و توسعه ترکیه. پژوهش‌های روابط بین‌الملل، ۱۵(۳)، ۳۵-۵۶

doi: doi: 10.22034/irr.2025.547130.2768

© نویسنده (گان)

ناشر: انجمن ایرانی روابط بین‌الملل

سیاست خارجی کشورها همواره متأثر از سیاست‌ها و شرایط داخلی بوده است. به عبارت دیگر، اوضاع اقتصادی، سیاسی و اجتماعی و نیز تحولات داخلی و خارجی هر کشوری در جهت‌دهی به سیاست خارجی تأثیرمستقیم دارد و یکی از قاعده‌های کلی در علم روابط بین‌الملل و سیاست خارجی است. ترکیه هم از این قاعده جدا نبوده و تحولات بیرونی و فشارهای بیرونی بر سیاست راهبرد و استراتژی آن تأثیرگذار بوده است. ترکیه به خاطر موقعیت راهبردی که در نقطه اتصال اروپا و خاورمیانه قرار دارد فرصت‌ها و چالش‌های را برای این بازیگر به همراه داشته است. که ترکیه تا قبل از روی کار آمدن حزب عدالت و توسعه در جهت‌گیری خود به سمت غرب تمایل داشته، ولی با روی کار آمدن حزب عدالت و توسعه شاهد تعامل این کشور با محیط پیرامونی خاورمیانه و شرق بوده و تحت عنوان دکترین استراتژیک داوود اغلو تعامل راهبردی رادر سیاست خارجی خود در پیش گرفته است. و پس از آن سیاست نو عثمانی‌گرایی و احیای ترکیه از سال ۲۰۰۷ در راهبرد دولت اردوغان نمایان شد که در صدد احیای ترکیه با تأکید گذشته این کشور یعنی امپراطوری عثمانی بوده است اما از سال ۲۰۱۱ بعد از آغاز شدن تحولات انقلاب‌های عربی در منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا در این کشور راهبرد و استراتژی حزب عدالت و توسعه به سمت امنیتی شدن حرکت نموده است. که در این پژوهش به دنبال بررسی این مسئله هستیم که عوامل بیرونی چگونه بر امنیتی شدن سیاست خارجی ترکیه در فاصله سالهای ۲۰۱۱ تا ۲۰۲۴ تأثیرگذار بوده؟ در این پژوهش آن را بررسی خواهیم نمود. ابتدا سیاست خارجی حزب عدالت و توسعه را بررسی خواهیم نمود و سپس مصادیق امنیتی و چرخش از سیاست تعامل و ارتباط به سمت امنیتی شدن مورد بررسی قرار می‌گیرد که بازتاب آن در سیاست خارجی ترکیه چگونه خود را نشان داده است. سپس به موانع و عوامل بیرونی در رابطه با محیط ناامن و حصر ژئوپلیتیک محیطی، تحریم‌های آمریکا، اعدم عضویت در اتحادیه اروپا، تنش‌های حقوق بشر، مشکلات سرزمینی با همسایگان خواهیم پرداخت که ترکیه را به سمت بی‌اعتمادی، نگاه امنیت‌محور و امنیت‌ساز سوق داده، باعث شده تا این کشور به سمت امنیتی شدن در راهبرد سیاست خارجی خود حرکت کند. که با روش توصیفی و تحلیلی و اسناد به منابع کتابخانه‌ای و پژوهش‌های حاضر مورد واکاوی و بررسی قرار گرفته است.

۱. چارچوب نظری

اندیشمندان روابط بین الملل همواره نقش مهمی را برای ادراک از تهدید در مسائلی مانند جنگ بازدارنگی، اتحاد و ائتلاف قائل بوده‌اند شاید برای اولین بار توسعه‌یافته‌ها است که موضوع ارزیابی تهدید و نیاز به توازن قوا در برابر قدرت تهدید کننده را مطرح کرده است که در اکثر تهدید جنبه نظامی داشته است. که در اینجا رابرت جرویس با فراتر رفتن از نیت و قصد تهدید را مورد توجه قرار داده است و مرزهای مهمی را که میان آنچه که تهدید زا است و آنچه به عنوان یک تهدید ادراک و برداشته می‌شود ترسیم نموده‌اند. پایان جنگ سرد فرصت تازه‌ای را برای بسط مطالعات امنیتی خارج از چارچوب منازعه دو ابرقدرت فراهم آورد و از لحاظ نظری تأثیری اساسی در کل الگوی امنیت بین‌المللی بر جای گذاشت. از مکاتبی که توانست چشمانداز متفاوتی را در حوزه مطالعات امنیتی پس از جنگ سرد ارائه دهد مکتب کپنهاگ بود؛ این مکتب تلاش کرد تا امنیت را از زوایای مختلف مطالعه کند (Sazmand, 2013:171). بری بوزان امنیت را بین اذهانی تعریف می‌کند و نقطه آغاز امنیت را مبتنی بر تصمیم بازیگران می‌داند که مسئله امنیت در اجتماع شناخته می‌شود که دو رویکرد باید در نظر گرفت اول آنکه آستانه امنیت دولت ملتها از یکدیگر متفاوت است است دوم اینکه دیگران چگونه در خصوص امنیتی کردن یک موضوع می‌اندیشند و آن را ارزیابی می‌کنند (Abdullah Khani, 2006:498) باری بوزان، پایه گذار مکتب کپنهاگ و نویسنده کتاب مردم، دولتها و ترس، با بازتعریف مفهوم امنیت، سه بُعد اصلی را برای آن برمی‌شمرد. تعریف موسع از امنیت: بوزان پنج بخش سیاسی، نظامی، اقتصادی، اجتماعی و زیستمحیطی برای امنیت قائل می‌شود که نه تنها جدا نیستند بلکه به شدت درهم تنیده اند (Buzan, 1991:443).

امنیت سازی

امنیت سازی فرایند برچسب زدن به یک مسئله امنیتی و نتایج آن از طریق برچسب زنی مشکلات تبدیل می‌شوند به تهدیدات اساسی که به اقدامات اضطراری نیاز دارد که ممکن است شامل شکستن قوانینی باشد که تا پیش از این الزام آور بوده است. یا به عبارت دیگر امنیتی کردن یک موضوع در سطح بین المللی به این معنی است که آن را موضوعی وجودی و چنان با اهمیت جلوه دهیم که نباید درباره اش همانند مسائل عادی سیاسی گفتگو شود. بلکه باید رهبران بلند پایه پیش از موضوعات دیگر تکلیف آن را قاطعانه معین کنند (Vilver, Buzan, 2013:57). به دیگر سخن، امنیتی سازی را توسط میتوان فرایند

قرار دادن مسئله خاص با توسل به کنش گفتاری معمولاً رهبران سیاسی در قلمرو امنیتی از طریق تهدید جلوه دادن آن دانست. این امر به نوبه خود در صورت موافقت مخاطبان مربوطه تدابیر اضطراری و تعلیق سیاست عادی را با هدف مقابله با آن مسئله به دنبال خواهد داشت مفهوم امنیتی شدن به این معنا است که هر مکتیب در ذات خود حامل نوعی تهدید است مفهوم امنیتی شدن اولین بار در سال ۱۹۹۰ توسط ویور وارد روابط بین الملل شدو این مفهوم پس از انتشار کتاب چارچوبی تازه برای تحلیل امنیت کامل شد (Rostami and Qaemi, 2019:6). ویور در ابتدا به تعریف امنیت به عنوان «کنش گفتاری» پرداخته و نشان داد که معنای امنیت با «گفتمان امنیت» پیوند دارد. ویور در مقاله «امنیتی کردن و غیر امنیتی کردن» با الهام از نظریه زبان شناختی امنیت را یک حرکت کلامی خواند؛ یعنی حرکت و نوع زبان و بیان مطالب توسط گوینده امنیت را تعریف می کند (Rostami and Naderi, 2016:193). مکتب کپنهاگ معتقد است که امنیت امری بیناذهنی است. آنها در اینجا بیشتر بر فهم مشترکی تأکید دارند که از طریق فرایند گفتوگو و مفاهمه میان کارگزاران امنیتی و مخاطبان درباره تهدید بودن یا تهدید نبودن یک مسئله ایجاد می شود (Zarezadeh and Abarqoei, 2017:103) در پروژه امنیتی سازی یک موضوع که ذاتاً خنثی است، توسط سیاستمداران و زبان به عنوان تهدیدی برای بقا تلقی میشود که مخاطبان یا آن را میپذیرند یا رد میکنند و در صورت پذیرش به یک موضوع امنیتی تبدیل میشود، حتی اگر واقعاً آن موضوع امنیتی نباشد عبارتی، در اینجا با برجسب زدن، مسئلههای را حاد و امنیتی نشان میدهند؛ بنابراین، امنیتی شدن فرایندی است که طی آن موضوعات غیرسیاسی به موضوعات سیاسی و امنیتی تبدیل میشوند و نیازمند رسیدگی فوری هستند (Munster, 2020)

امنیتی کردن موضوع به این معناست که آن را موضوعی وجودی، فوری و چنان بااهمیت جلوه دهیم که نباید دربارهاش مانند سیاست عادی چک و چانه زد، بلکه رهبران بلندپایه باید پیش از موضوعات دیگر، تکلیف آن را قاطعانه و معین می سازد (Buzan et al., 2007:57). در امنیتی سازی سه عامل اساسی نقش دارد بازیگر امنیتی کننده (Securitizing Actors) شخص یا گروهی بوده که با اعلام در معرض تهدید بودن موجودیت هدفی مرجع مسائل را امنیتی می کند؛ بازیگر صاحب نقش (Functional Actor) بازیگری است که اگرچه نقش مستقیمی در امنیتی کردن مسائل ندارد اما به نحو چشمگیری بر تصمیماتی که در حوزه امنیت اتخاذ می شود تاثیرگذار بوده است. و روند امنیتی سازی را سرعت می بخشد. عامل بعدی بازیگر یا بازیگران مخاطب (Audience) نقش محوری در امنیتی سازی دارد؛ آنهاست که متقاعد می شوند تا امنیتی سازی متوقف گردد که ممن است شهروندان یا بر حسب

نظام سیاسی متفاوت باشد (Waever, 2003: 11) همچنین باید گفت از نظر مکتب کپنهاگ، موفقیت در امنیت‌سازی یک پدیده، به دو عامل بستگی دارد نخست شرایط درونی و زبانی - دستوری: یعنی باید قواعد پذیرفته‌شده‌های وجود داشته باشند تا کنش منطبق با آنها به‌اجرا درآید دوم. شرایط بیرونی و زمینهای - اجتماعی: یعنی بهره‌مندبودن از شرایط زمانی و مکانی مناسب و ایجاد همسانی آن با کنش تا بتوان توسط آن کنش یادشده را اجرایی کرد (بوزان و همکاران، ۱۹۰۲: ۷۶) در پژوهش به دنبال بررسی این مساله هستیم که عوامل بیرونی چه نقشی بر امنیتی سازی سیاست خارجی دولت ترکیه داشته است باید گفت که عوامل هویتی، اقتصادی، سیاسی و نظامی در حرکت ترکیه به سمت امنیتی ساز نقش داشته که موجب باز تعریف سیاست امنیتی در راهبرد اجرای سیاست خارجی ترکیه شده است. عواملی همچون فشارهای حقوق بشری از جانب امریکا و اتحادیه اروپا عدم عضویت در اتحادیه اروپا، تنش با قبرس در خصوص حقوق ساکنان ترک تبار و ادعای ترکیه مبنی بر حمایت غرب و امریکا از کودتا، محیط نا امن و ژئوپلیتیک ای کشور. موجب اتخاذ راهبردهای امنیتی و ایجاد گفتمان امنیتی ساز در راهبرد رهبران این کشور در دور دوم حزب عدالت و توسعه شده است.

۲. پیشینه تحقیق

در ارتباط با موضوع این مقاله رازقی و دین پرست (۱۳۹۹). در پژوهشی تحت عنوان الگوی تکوین و نقش آفرینی دولت عمیق در ترکیه با استفاده از چارچوب تئوری دولت عمیق به نقش نظامیان و گسترش نفوذ آنان در جامعه ترکیه در ابعاد مختلف و به دست گرفتن امور را دارد. اما به جهت کاهش مشروعیت آنان و بروز مسائل امنیتی جدید نظامیان به مدیریت هیئت دولت در اداره امور کشور رسیده اند. فتاحی اردکانی (۱۴۰۰). در مقاله راهبرد سیاست خارجی ترکیه در خاورمیانه پس‌اداعش، به این مسئله می‌پردازد که تغییرات رخ داده در خاورمیانه پس‌اداعش و نمایان شدن تهدیدهای امنیتی جدید، سبب شده که ترکیه به درک جدیدی از نقش خود در محیط منطقه ای و بین المللی دست پیدا کند که نقطه کانونی آن، قدرتمند شدن از طریق فعال شدن در منطقه و پویشهای جدید بین المللی استعلیرضا کوهکن (۱۳۹۶). در مقاله ای تحت عنوان تبیین سیاست خارجی حزب عدالت و توسعه ترکیه براساس رویکرد نو واقع گرایی که به بررسی سیاست حزب عدالت و توسعه پرداخته که براساس مولفه نورئالیسم بر امنیت محوری، افزایش قدرت نظامی و ساختار آنارشی در منطقه پرداخته شده که دولت ترکیه به خاطر مولفه های امنیتی در تبیین استراتژی خود در صدد تبدیل شدن به قدرت برتر منطقه می باشد علی حیدری (۱۳۹۰)، در مقاله «نوع‌ثمانی گرایی و سیاست خارجی خاورمیانه‌ای ترکیه»؛ در این مقاله به‌روی کارآمدن دولت

جدید در ترکیه اشاره دارد که از طریق راهبر سیاست نعثمانی گرای در صدد احیای قدرت و نفوذ گذشته امپراتوری عثمانی بوده که در این راستا به تقویت جامعه مدنی و احزاب اقدام نموده و دستیابی به رشد اقتصادی و تعامل در این زمینه را لازمه ارتقا ترکیه به عنوان یک کشور استراتژیک می‌داند. ترکیه می‌خواهد میراث امپراتوری عثمانی را دوباره احیا نموده و در این راستا درصدد همکاری با غرب و توسعه نفوذ خود در اروپا می‌باشد ولی گل محمدی، (۱۳۹۲)، در مقاله «کودتای نافرجام ترکیه پیامدهای راهبردی و چشم‌انداز آن»؛ در این مقاله به زمینه‌های ساختاری و نهادی در ارتباط با کودتا در ترکیه پرداخته است. که با وقوع کودتا در سال ۲۰۱۶ که با شکست مواجه شد شاهد یک تغییر اساسی در راهبرد و سیاست خارجی ترکیه هستیم از یک طرف ضعیف شدن ساختارهای حزبی و دموکراتیک که ادعای دموکراسی بودن دارد و از طرفی هم ترکیه در سیاست خارجی خود نوعی از بی‌اعتمادی را تجربه می‌کند، که خواستار پر کردن این خلا از طریق برقراری ارتباط با روسیه در مقابل غرب می‌باشد. از طرفی دیگر هم در مقابل این اقدام سیاستهای ناتو و آمریکا در بابر این کشور دارای معادلات پیچیده‌ای می‌باشد در پژوهش‌های انجام گرفته سیاست خارجی ترکیه در زمینه عوامل داخلی و ساختار منطقه م همانند بحران داعش یا تحولات داخلی این کشور مورد بررسی قرار گرفته و به نقش عوامل بیرونی پرداخته نشده در پژوهش حاضر ما در صدد بررسی نقش متغیرهای بیرونی بر راهبرد ترکیه به سمت امنیت سازی و تعریف راهبرد این کشور در رابطه با حفظ ساختار و تمامیت ارضی این کشور هستیم

۳. امنیتی شدن سیاست خارجی ترکیه (۲۰۲۴-۲۰۱۱)

ترکیه به دلیل موقعیت ژئوپلیتیکی، از جمله کشورهای در حال توسعه است که در ابعاد سیاسی-اقتصادی در بین کشورهای منطقه موفق ظاهر شد و توجه کشورهای منطقه و قدرتهای بزرگ را جلب نموده است در رابطه با سیاست راهبردی ترکیه تا قبل از به قدرت رسیدن حزب عدالت و توسعه در ترکیه، همواره در این کشور، اروپا، آمریکا و در حالت کلی آن غرب از اولویت اول برخوردار بود. ولی بعد از به قدرت رسیدن حزب عدالت و توسعه و با تعدیل سیاست‌های این کشور، چرخشی چشمگیر نسبت به سیاستهای خاورمیانه‌ای انجام شد. با وجود اینکه این حزب را اسالمگرایان تشکیل میدادند، همچنان بر سکولار بودن و ایده کمالیسم تاکید داشتند (Fazlikhani, 2012:107). که بعد از به قدرت رسیدن حزب عدالت و توسعه ما شاهد سه رویکرد در سیاست خارجی این حزب هستیم نخست رویکرد لیبرالی (۲۰۰۹-۲۰۰۲)، این رویکرد متأثر از دکترین عمق استراتژیک احمد داوود اوغلو بود و در سطح داخلی توانست رشد اقتصادی و افزایش سرمایه گذاری خارجی و بهبود وضعیت اشتغال و بهداشت را به همراه

داشته و حل مسئله اقلیت‌ها خصوصاً کردها را در دستور کار قرار داده و برای اولین بار پروسه صلح میان دولت و حزب کارگران کردستان جهت حل بحران آغاز شد. در سطح خارجی نیز، کاهش تنش با همسایگان و ورود ترکیه به عنوان یک کشوری مستقل و مرکزی را که در تلاش برای همگرایی و صلح جهانی است مد نظر قرار داد نمونه آن از سال ۲۰۰۵ به بعد شاهد بهبود روابط چشم‌گیر ترکیه با عراق هستیم که وزرای خارجه ترکیه و ارمنستان با امضا تفاهم‌نامه در نوامبر ۲۰۰۹ با میانجی‌گری آمریکا، سوئیس، روسیه و فرانسه به عادی‌سازی روابط خود مبادرت نمود (College Potter, 21:2009). رویکرد دوم نوعثمانی‌گرایی (۲۰۱۵-۲۰۰۹)، که با حذف داوود اوغلو و وقوع بهار موسوم به عربی به رویکرد اساسی تبدیل شد و با ظهور داعش تداوم یافت. در این دوره اردوغان در داخل با هدف تثبیت قدرت شخصی و حزبی به اقتدارگرایی روی آورده، پروسه صلح با کردها را از مسیر خارج نموده و بار دیگر جنگ آغاز گردید، و از سوی دیگر در تلاش برای حذف مخالفان داخلی برآمد. اردوغان در سطح خارجی به حمایت از اخوانی‌گری پرداخته و به دنبال ساقط کردن حکومت و دولت سوریه بود و در این راستا اقدام به نفوذ، گسترش و بسط ژئوپلیتیک کرده و بخش‌هایی از شمال و شمال شرق سوریه را ضمیمه خاک خود نموده است. به لیبی نیرو گسیل داشته و به بهانه مبارزه با پک ک، مناطق مرزی اقلیم کردستان را بمباران می‌کند.

رویکرد سوم که شامل هم‌این و هم‌آن (بازی در زمین غرب و شرق)، که از سال ۲۰۱۱ به بعد با تعریف از مشکلات این کشور و امنیتی‌سازی نمودن آنها راهبرد خود را مشخص نموده است. از زمان به قدرت رسیدن اردوغان در سال ۲۰۱۴ و به ویژه پس از کودتای نظامی نافرجام ۱۵ ژوئیه ۲۰۱۶، سیاست خارجی ترکیه دستخوش تحولات قابل توجهی شده است. این تغییرات با اتکای فزاینده به امنیتی‌سازی - یعنی چارچوب‌بندی چالش‌های داخلی و بین‌المللی به عنوان تهدیدات وجودی که نیاز به اقدامات فوق‌العاده دارند - مشخص می‌شود. اردوغان ملی‌گرایی ترکی را با اسلام سیاسی در هم آمیخته و ترکیه را هم به عنوان وارث امپراتوری عثمانی و هم قهرمان مسلمانان سنی به تصویر کشیده است با گذشت زمان، گرایش‌های پوپولیستی غالب شدند و اردوغان به طور فزاینده‌ای خود را به عنوان نماینده واقعی مردم "واقعی" ترکیه در برابر نخبگان داخلی و بین‌المللی به تصویر کشید پس از اعتراضات و، تلاش برای کودتای ۲۰۱۶، لفاظی‌های اردوغان آشکارا علیه غرب خصمانه شد. دولت‌های غربی به توطئه علیه ترکیه، پناه دادن به تروریست‌ها و تضعیف حاکمیت ترکیه متهم شدند. اردوغان رهبری خود را به عنوان مبارزه‌ای علیه غرب که مصمم به جلوگیری از ظهور و قدرت رسیدن ترکیه به عنوان یک

وزنه مهم در سطح منطقه است، مطرح کرد. همانطور که او در سال ۲۰۱۹ اعلام کرد، ترکیه اکنون کشوری است که دستور کار آن توسط دیگرانتعیین نمی‌شود، بلکه دستور کار خود را تعیین می‌کند. بنابراین، سیاست خارجی ترکیه به امتداد مبارزه پوپولیستی داخلی اردوغان تبدیل شد، جایی که مخالفت با غرب هم به عنوان ابزاری (Yavuz, 2025:2) ایدئولوژیک و هم به عنوان استراتژی برای بقای سیاسی عمل می‌کرد. تشدید تنش‌ها در روابط ترکیه و آمریکا، آنکارا با گسترش همکاری‌های دوجانبه و منطقه‌ای خود، چرخش شدیدی در سیاست خارجی خود ایجاد کرد و اهمیت روابط با مسکو و تعامل با این کشور آن را اثبات کرد. به عنوان نمونه‌ای از این موضع جدید، یک ماه پس از کودتای نافرجام، ترکیه اولین عملیات نظامی خود با نام «سپر فرات» را در سوریه با ارتش آزاد سوریه انجام داد (Emre Yildirim, 2024: 144). تصمیم دولت برای استفاده از نیروهای مسلح در داخل و خارج از کشور، نشان‌دهنده یک تغییر مهم است. نخبگان نظامی ترکیه همچنان نفوذ قابل توجهی بر امور غیرنظامیان اعمال می‌کردند. حزب عدالت و توسعه به یک حزب دولتی تبدیل شده است و سیاست خارجی آن هم تحت تأثیر فضای پس از کودتا شکل گرفته است. تاکید زیادی به اسلامی‌سازی مداوم تحت حکومت حزب عدالت و توسعه در ترکیه شده است. با این حال، در حالی که رئیس‌جمهور طیب اردوغان امروزه بیشتر به زور متکی است، تمرکز بر تحول ایدئولوژیک مذکور، اهمیت کلیدی رژیم امنیتی جدیدی را که اکنون بر سیاست ترکیه تسلط دارد، از سوی دیگر، با تقویت لفاظی‌های تقابلی خود، به طور فزاینده‌ای برای بسیج توده‌ها و سرکوب مخالفان در داخل و در عین حال کسب اهرم دیپلماتیک در خارج از کشور، به قدرت سخت متکی بوده است. همه اینها در نهایت منجر به سیاسی شدن ارتش و نظامی شدن سیاست در ترکیه شده است. نخبگان حاکم حزب عدالت و توسعه عمداً نظامی‌سازی سیاست داخلی و خارجی را به عنوان یک استراتژی برای تثبیت رژیم اتخاذ و اجرا کرده‌اند (Ismet, Kca, 2018:24-29).

نظامی‌سازی افقی، اتکای فزاینده به زبان نظامی و نظامی‌گری در سیاست داخلی و خارجی، مبتنی بر یک چارچوب پوپولیستی از سیاست به عنوان جنگ آزادی‌بخش دوم ترکیه علیه نخبگان امپریالیست غربی و هم‌دستان داخلی آنها است. در داخل، این امر به اردوغان کمک می‌کند تا حمایت توده‌ای خود را تثبیت کند و از مخالفت جلوگیری کند. علاوه بر این، مداخلات این کشور در سوریه، لیبی و آذربایجان، همراه با روایت «نیروهای زمینی»، محبوبیت اردوغان را افزایش داده و احساسات ملی‌گرایانه را برانگیخته است، از پایگاه سنتی حزب عدالت و توسعه فراتر رفته و ائتلاف بالفعل او را با حزب ملی‌گرای افراطی حرکت ملی تثبیت کرده است. در مورد نظامی‌سازی عمودی، ترکیه یا شاهد شبه‌نظامی‌سازی فزاینده

نیروهای امنیتی موجود با پیوندهای قوی تر با دفتر رئیس جمهور یا ایجاد لایه‌های جدید متعدد از نیروهای شبه‌نظامی بوده است. در ساختار جدید، وزارت کشور به اندازه ارتش منظم، نیروی مسلح بزرگی را فرماندهی می‌کند. این نیروها شامل گاردهای امنیتی، نیروهای پلیس، و گاردویژه می‌شوند (Cubukcu,2018)

اردوغان با تغییر ساختار امنیتی ترکیه و تنوع بخشیدن به ابزارهای خود، در درجه اول قصد دارد به تهدیدات احتمالی نخبگان و مردم پاسخ دهد، از جمله تلاش دیگری برای کودتا برای سرنگونی او، یک قیام مردمی ضد دولتی می‌باشد به طور کلی رژیم سیاسی جدید به گونه‌ای طراحی شده است که نسخه‌ای از قدرت دیکتاتوری مستقل را به صورت دائمی در اختیار اردوغان قرار می‌دهد تا بتواند رژیم سیاسی را بازسازی کند و مخالفت‌های سیاسی و جامعه مدنی را سرکوب یک دستگاه امنیتی جدید، تحت نظارت مستقیم رئیس جمهور، تشکیل شود و وظیفه آن تعقیب و مجازات کسانی باشد که با سیاست‌های دولت در نهادهای مختلف، به ویژه هواداران روحانی فتح الله گولن، مخالفت می‌کنند که تمامی نهادهای دولتی حتی بیمارستان‌ها بهداشت تحت نظارت آن باشند به عبارت دیگر، سیستم جدید ریاست جمهوری در ترکیه، حاکمیت یک نفره را به طور رسمی نهادینه کرده است (Yilmaz,2019:5)

این تحول، از نظر ساختاری و ماهیتی پیامدهای مختلفی برای سیاست خارجی ترکیه به همراه داشته و سیاست خارجی سنتی ترکیه، به ویژه جهت‌گیری غربی آن، تحت فشار اردوغان، که یک نقش بین‌المللی بزرگتر و قاطع‌تر برای ترکیه بخصوص به عنوان رهبر جهان اسلام متصور است، تضعیف شده و همین امر، لیست طولانی تری از مشکلات در روابط ترکیه با متحدان خود، به ویژه ایالات متحده را شکل داده است. در واقع، اردوغان و اعضای همراه او فکر می‌کنند که غرب در حال انحطاط است، جهان چند قطبی‌تر شده است و ترکیه نباید در تنوع متحدان خود تردید کند و در صورت لزوم باید با روسیه، ایران و چین همکاری کند. این دیدگاه، منجر به حضور مستقیم ترکیه در تحولات خاورمیانه شد و عمل‌گرایی بیشتری را در این حوزه به دنبال داشت. که در اینجا به نمونه‌ای از اقدامات ترکیه و بازتاب‌های امنیتی آن در روابط خارجی بوده است یکی از این سیاست‌های امنیتی اقدامات ترکیه علیه کردها می‌باشد که همواره با سیاست‌های امنیتی در صدد مهار جنبشها و فعالیت آنان تحت عنوان مقابله با تروریسم می‌باشد. مساله بعدی حضور نظامی در ترکیه می‌باشد چرا که کردهای سوریه. تهدیدی برای این کشور محسوب می‌شوند. (Kirisci,2019:6-7)

۴. عوامل بیرونی و امنیتی شدن سیاست خارجی ترکیه (۲۰۲۴-۲۰۱۱)

۴-۱. چالش‌های امنیتی در محیط پیرامونی

به دلیل شرایط ناپایدار سیاسی و اقتصادی کشورهای همسایه، وجود درگیری‌های متعدد و توسعه فعالیت‌های گروه‌های رادیکال و همچنین اختلافات دوجانبه بین ترکیه و همسایگانش، در معرض تهدیدات امنیتی مختلفی از سوی آنها قرار دارد. به ویژه پس از سرنگونی رئیس‌جمهور مرسى در مصر در سال ۲۰۱۳ و تحول سریع قیام سوریه به یک جنگ داخلی در این مدت با درگیری قدرتهای منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای، نخبگان سیاسی ترکیه، تحولات در خاورمیانه را به عنوان تهدیدهای جدیدی برای ملیت ترکیه، آرمانهای امنیتی و منطقه‌ای خود تفسیر کردند. (Adam, 61:2022) چنان‌که این کشور، از بیثباتی در مرزهای خود با سوریه و عراق، از جمله حملات تروریستی و سیل گسترده پناهندگان، رنج می‌برد. همچنین ترکیه، مستقیماً درگیر جنگ‌های داخلی در سوریه و لیبی شده است و از نظر ژئواستراتژیک، خود را در منطقه‌ای یافته که مملو از ناآرامی‌های داخلی، تشدید خشونت، مداخلات نظامی بازیگران منطقه‌ای و بین‌المللی و همچنین درگیریهای پیچیده‌ای بوده قدرت کشورها و بازیگران غیر دولتی درگیر در آنها مکرراً در حال تغییر است (Altumsik, 2020)

درگیری ایران و اسرائیل برای دولتمردان ترکیه حامل پیام خاصی بوده گزارش آکادمی اطلاعات ملی ترکیه تأکید می‌کند که این درگیری درس‌های مهمی برای تقویت توان دفاعی و آمادگی ترکیه در برابر بحران‌های مشابه ارائه می‌دهد. می‌توان گفت درگیری بین اسرائیل و ایران و دخالت ایالات متحده در جنگ، نه تنها نشان‌دهنده بحران امنیتی عمیق‌تر بین دو بازیگر منطقه‌ای و یک قدرت جهانی است، بلکه نشان‌دهنده فروپاشی یک نظم منطقه‌ای شکننده و از هم گسیخته نیز می‌باشد از طرفی نظامی‌گری و ایجاد ناامنی اسرائیل در منطقه می‌تواند به جهت ژئوپلیتیکی خطوط ترانزیتی انرژی ترکیه را با چالش مواجه کند چراکه ترکیه مدت‌هاست که اسرائیل را نه به عنوان یک قدرت طرفدار وضع موجود، بلکه به عنوان یک بازیگر تجدیدنظرطلب می‌بیند عملیات‌های فرامرزی در سوریه و لبنان و اخیراً حملات نظامی هدفمند علیه ایران، تأیید می‌کند که دکترین امنیتی تل‌آویو مبتنی بر اجبار است تا همزیستی مسالمت‌آمیز. بنابراین باید گفت که، تغییرات دینامیکی در منطقه، ترکیه را ملزم به تنظیم مجدد وضعیت دفاعی و امنیتی خود می‌کند. ودیپلماسی به تهای دیگر کارساز نبوده، در یک محیط امنیتی که با حملات دقیق، تهدیدات نامتقارن، عدم قطعیت هسته‌ای و رقابت منطقه‌ای تعریف می‌شود، ترکیه باید قدرت

نظامی خود را افزایش و قدرت نظامی در جامعه این کشور حضور پررنگ تری داشته باشد (Yesilats, 2025) در نتیجه، رویکرد امنیتی ترکیه و امنیتی سازی و تعریف آن در نگاه رهبران این کشور فراتر از مرزهای ملی رفته و ترکیه را ضروری ساخته است که ثبات منطقه‌ای را به عنوان بخشی مستقیم از امنیت ملی خود در نظر بگیرد. عملیات‌های فرامرزی، پایگاه‌های نظامی، سرمایه‌گذاری‌های صنایع دفاعی و ابتکارات دیپلماتیک نشان می‌دهد که ترکیه سیاست‌های امنیتی خود را نه تنها در داخل مرزهای خود، بلکه در چارچوب کل منطقه نیز شکل داده و تعریف نموده است (Luleci Sula, 2025: 26)

۴-۲. چالش حقوق بشر با غرب و نهادهای بین‌المللی

ترکیه کشوری است که متأثر از اقلیتهای قومی و مذهبی مختلف که ۳۵ درصد آن را اقلیتها تشکیل می‌دهند که ۱۹ درصد آنرا کردها، ۷ درصد تاتارها، ۱٫۸ درصد عربها، ۱ درصد آذربها، ۱ درصد یورکها و ۵ درصد دیگر آن را اقلیتهای ارمنی، گرجی، جرکس‌ها، لازارها و بالکان تبارها تشکیل می‌دهد. که پس از تاسی جمهوری ترکیه در سال ۱۹۲۳ بر مبنای ملیت و هویت ترک این گروه اقلیتها نادیده انگاشته شده اند (Kazemi, Kefaeifar, 2010: 599) بنابراین با توجه به حضور اقلیتها ترکیه از زمان تشکیل تاکنون با مشکلات حقوق بشر و نقض حقوق اقلیتهای مختلف روبه رو بوده است که این مساله رادر چندین بعد می‌توان بررسی نمود.. بنابراین ترکیه با فشارهای که از جانب نهادهای بین‌المللی و غرب مواجه می‌شود که باید حقوق این اقلیت ها به رسمیت شناخته شود و همچنین فضای باز سیاسی و رسانه ای ایجاد شود که این مساله موجب شد این فشارهای حقوق بشری که از خارج بر این کشور وارد می‌شود ترکیه با مسائل حقوق بشری برخورد قاطع داشته باشد چرا که تن دادن به خواسته های حقوق بشر به معنای قبول حاکمیت نهادهای مردمی، رسانه، سازملنهای آزادی بخش، تشکل ها، دخالت غرب در امور داخلی ترکیه شده، از طرفی کردها نگرانی امنیتی اصلی «آنکارا هستند. کردها که یک پنجم جمعیت ترکیه را تشکیل می‌دهند، مدت هاست که نگرانی‌هایی را در آنکارا در مورد خواسته‌هایشان برای خودمختاری است که اگر دولت مستقل تشکیل شود تمامیت ارضی این کشور با چالش مواجه خواهد شد بنابراین اردوغان از طریق امنیتی کردن و امنیت سازی مولفه حقوق بشر با این مساله به عنوان تهدیدی در جهت امنیت ترکیه اقدام نموده، که غرب و نهادهای بین‌المللی با برجسته کردن مولفه حقوق بشر درصدد اختلال در روند سیاستهای امنیتی و تمامیت سرزمینی و نفوذ بر این کشور بوده. اما از سال ۲۰۱۱ با شروع جنگ در سوریه و هراس آنکارا از خودمختاری گُردهای سوریه، تشدید اختلافات میان پ.ک.ک و دولت ترکیه و اعتراض فعالان و احزاب کورد به عملکرد دولت در سیاستهای داخلی و خارجی،

شکافهای ساختاری میان کُردها و دولت ترکیه افزایش یافت. این شکاف میان حزب عدالت و توسعه و کُردها چنان شدت گرفت که گفتوگوهای صلح میان آنها به پایان رسید و از ماه ژوئن ۲۰۱۵ نیروهای هوایی ترکیه مجدداً بمباران مواضع پ.ک.ک در شمال عراق را آغاز کردند. به علاوه، اردوغان در مارس ۲۰۱۵ با رد مسئله کُردها نشان داد که حاضر به پذیرش اقلیت ممتازی به نام کُردها نیست همچنین اردوغان از سال ۲۰۱۸ به بعد دوباره مواضع کوردها را در شمال عراق مورد هدف قرار داده و از سال ۲۰۱۹ هم پایگاه های نظامی خود را در جهت مقابله با تحرکات کوردهای ترکیه گسترش داده (Qasemi et al., 1400:77-78).

در جدیدترین اقدام دولت ترکیه، جنبش سیاسی کُردها نیز با سرکوب های بی وقفه روبرو شدند. بازداشت های گسترده، محاکم و برکناری اجباری شهرداران منتخب امری عادی بود. دولت با تصرف شهرداری ها، به ویژه آنهایی که احزاب طرفدار کُردها در انتخابات محلی ۳۱ مارس به پیروزی مخالفان واکنش نشان داده، که نمونه آن بازداشت رهبران این جنبش ها بوده است (<https://stockholmcf.org,2025>) در رابطه با کنوانسیون استانبول که در سال ۲۰۱۱ منعقد شد، استانداردهای جامعی را برای پیشگیری از خشونت علیه زنان، حمایت و پشتیبانی از بازماندگان و پیگرد قانونی مجرمان تعیین می کند و همچنین تعهداتی را برای کشورهای عضو جهت ارائه حداقل خدمات حمایتی ضروری به قربانیان، مانند پناهگاه ها و کمک های پزشکی، تعیین می کند. این کنوانسیون، کشورهای عضو را ملزم به احترام، حمایت و تحقق حقوق بشر زنان و دختران، از جمله زنان پناهنده و مهاجر، می کند. نکته مهم این است که کنوانسیون استانبول حاوی مقرراتی است که مقامات را در قبال انجام تعهدات معاهده ای خود پاسخگو نگه می دارد. اما در سال ۲۰۲۱ ترکیه از این کنوانسیون به بهانه همجنس گرایی و تعارضات آن با مسائل بنیادین خانواده و جامعه ترکیه خارج شد (Buyuk,2022) همچنین دولت ترکیه در راستای کنترل بیشتر بر اوضاع داخلی و بالا بردن امنیت ملی از سال ۲۰۱۲ در خصوص کنترل کاربران فضای مجازی سرویس اینترنتی ترکیه بر شبکه های اینترنتی، سرویسی به نام فوروم را نصب کرده که میتواند اطلاعاتی در مورد اشخاص و یا سازمانها بدون آگاهی، رضایت و اطلاع آنها جمع آوری کند و این سرویس میتواند ارتباطات کاربران را تحت نظر داشته است. و بعد از کودتای نافرجام سال ۲۰۱۶ به بعد ترکیه فعالان حوزه حقوق بشر را دستگیر نموده، این روند از سال ۲۰۲۰ با جدیت بیشتری دنبال شده و بیش از ۱۹۰۰ اعتراض و سرکوب از این دوره به بعد سرکوب شده است و بیش از ۲۱۶۰۰ درخواست در خصوص نقض حقوق بشر در کمیسیون و نهادهای بین المللی از دولت

ترکیه در دست بررسی بوده که نشان دهنده تلاش ترکیه در امنیتی کردن مولفه حقوق بشر و برخورد با آن، به عنوان عامل تهدید زاوامنیتی می باشد. که موجودیت و تمامیت ارضی ترکیه با چالش مواجه می کند (Derneği, 2021).

۳-۴. اختلافات و تنش با قبرس

منزعه قبرس یک مورد جداگانه در امور بین الملل نیست، بلکه اختلافی است که شامل بازیگران خارجی متعددی با منافع سیاسی، اقتصادی و استراتژیک مشخص است. در میان این بازیگران، ترکیه به عنوان تأثیرگذارترین کشور شناخته می شود و موضع آن از زمان آغاز مناقشه به طور قابل توجهی تکامل یافته است. پس از عملیات آتیلا در سال ۱۹۷۴، ترکیه حضور نظامی خود را در قبرس شمالی تثبیت کرد و در این منظره در صدد بهره برداری از منابع و ذخایر نفتی و گازی مبادرت ورزیده است (Rumelil, 2007: 101-107). در فاصله سالهای ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۵، مذاکرات دوباره ای در خصوص حل اختلافات برگزار شد اما به دلیل اختلافات بر سر تقسیم قدرت، حقوق مالکیت و حضور نظامی ترکیه در شمال و ۲۰۱۱ حفاری های اکتشافی در یکی از سیزده بلوک دریایی که توسط دولت قبرس تأسیس شده بود، نشا داد که ذخای انرژی در این منطقه با حجم زیادی وجود دارد تا ۸ تریلیون فوت مکعب گاز طبیعی وجود دارد (Lindsay, 2012: 2). سال ۲۰۱۶، مذاکرات تحت رهبری سازمان ملل متحد شدت گرفت و آناستازیادس و مصطفی آکینجی، رئیس جمهور جدید جمهوری ترک قبرس شمالی، در ماه نوامبر در مونت پلرین سوئیس، پای میز مذاکره حاضر شد. هر دو طرف تعهد خود را برای ادامه مذاکرات اعلام کردند، اما دستیابی به توافق در مورد اصلاحات ارضی امکان پذیر نبود. مذاکرات نزدیکی با توافق آناستازیادس و آکینجی برای دیدار در ژنو در ۹ ژانویه ۲۰۱۷ آغاز شد.

آنها با از سرگیری مذاکرات در نیکوزیا، متعهد به ارائه نقشه هایی در مورد پیشنهادات مربوط به مرزهای داخلی شدند. این روند در اواسط فوریه متوقف شد و مذاکرات در ماه ژوئن بر سر مسائل امنیتی و ضمانت ها به شکست انجامید (Vincent, 2019: 18). در ژوئن-ژوئیه ۲۰۱۷، کنفرانس کرانس-مونتانا در سوئیس برگزار شد که شامل رهبران ترکیه، یونان و سازمان ملل متحد بود. با این حال، مذاکرات به دلیل امتناع ترکیه از خروج نیروها از منطقه به شکست انجامید (UN, 2017). از سال ۲۰۲۰، رجب طیب اردوغان، رئیس جمهور ترکیه، موضع تهاجمی تری در قبال قبرس اتخاذ کرده است. اردوغان در سفر ژوئیه ۲۰۲۱ خود به جمهوری ترک قبرس شمالی اعلام کرد که ترکیه از منافع قبرس ترک نشین «به هر قیمتی» دفاع خواهد کرد. او همچنین بازگشایی و اروشا را تأیید کرد، اقدامی که تنش های بین المللی را

افزایش داد (Andres, 2020) سیاست ترکیه به سمت رویکرد توسعه طلبانه تر تغییر کرده است که به طور قابل توجهی ناشی از کشف ذخایر قابل توجه انرژی در آب‌های نزدیک قبرس است. این تحول، تنش‌ها با یونان و سایر کشورهای عضو اتحادیه اروپا بر سر تعیین حدود مناطق انحصاری اقتصادی در مدیترانه شرقی را تشدید کرده است. یک نمونه قابل توجه از این تشدید تنش، افزایش رزمایش‌های نظامی در منطقه بود، مانند رزمایش‌هایی که در اوت ۲۰۲۰، زمانی که ترکیه نیروهای خود را مستقر کرد، برگزار شد (Bbc, 2023). در سال ۲۰۲۴، در پنجاهمین سالگرد اشغال شمال قبرس توسط ترکیه، میتسوتاکیس نخست وزیر یونان دوباره از این جزیره بازدید کرد و اقدام ترکیه را غیر قانونی اعلام کرد (Swissinfo, 2024).

اقدامات ترکیه در مدیترانه شرقی، منعکس کننده یک استراتژی گسترده تر برای تحکیم نفوذ منطقه‌ای و تثبیت خود به عنوان یک قطب انرژی است. این جاه‌طلبی بارها توسط رئیس جمهور رجب طیب اردوغان، که دیدگاه نئوعثمانی را ترویج کرده و به دنبال احیای نقش ترکیه به عنوان یک قدرت منطقه‌ای است (Devami, 2023) بنا بر این مسئله قبرس به عنوان یک متغیر بیرونی نقش اساسی در راهبرد سیاست خارجی ترکیه دارد از سال ۲۰۱۱ به بعد با کشف میادین نفت و گاز در منطقه انحصاری اقتصادی قبرس دولت ترکیه حاضر نمی باشد که از درگیری راهبردی و بازی خود برای کسب منافع در مقابل قبرس کوتاه بیاید چرا که کوتاه آمدن با این قضیه به منزله به خطر افتادن حیات خلوت این کشور می باشد لذا رهبران ترکیه به ویژه اردوغان قصد دارد با گسترش توانای نظامی و امنیتی خود بتواند در مقابل درگیری که با قبرس دارد بتواند نفوذ خود را در این منطقه در مقابل قبرس و متحدان این کشور در منطقه حفظ نماید و اجازه به چالش کشیدن منافع ترکیه در این حیات خلوت را ندهد و با امنیتی سازی مساله قبرس بر گسترش راهبرد امنیتی در منطقه همانند برگزاری رزمایش های نظامی، حضور کشتی های جنگی در آبهای قبرس بتواند منافع و تمامیت ارضی ترکیه در مقابل حضور شرکتهای امریکای که در جهت همکاری با قبرس در زمینه تجاری و اقتصادی همانند شرکت نوبل انرژی که در حال فعالیت بوده حفظ نماید.

۴-۴. حمایت امریکا از کودتای ۲۰۱۶

در سال‌های پس از فروپاشی شوروی نیز ترکیه به عنوان متحد ایالات متحده نقش مهمی در مهار ایران و عراق، ثبات و راه‌اندازی کریدور انرژی شرق به غرب داشت. حتی پس از روی کار آمدن حزب عدالت و توسعه و متعاقب آن حملات ۱۱ سپتامبر؛ آنکارا یکی از شرکای اصلی ایالات متحده در امور منطقه‌ای

خاورمیانه و آسیای مرکزی و قفقاز بود و از سوی واشنگتن به عنوان الگوی دموکراسی برای کشورهای جهان سوم معرفی می‌شد. با این حال روابط دو کشور از سال ۲۰۰۹ به بعد و به ویژه در سال‌های پایانی دوره ریاست جمهوری باراک اوباما رویه سردی نهاد به گونه‌ای که از آن به عنوان بحران پنهان یاد می‌شد. به لحاظ داخلی مهم‌ترین دلایل این سردی روابط اصلاحات سیاسی و اقتصادی حزب عدالت و توسعه از سال ۲۰۰۹ به بعد و به ویژه به تاخیر افتادن فرایند عضویت ترکیه در اتحادیه اروپا و پیروزی حزب عدالت و توسعه در انتخابات سال ۲۰۱۱ و در بعد بین‌المللی نیز؛ نارضایتی ترکیه از عدم موفقیت اوباما در اجرای راهبرد خود با رژیم بشار اسد، اتحاد ایالات متحده با کردهای سوریه، مخالفت ایالات متحده آمریکا با اقتدارگرایی در ترکیه کم‌کم موجب سردی در روابط ترکیه و آمریکا شده تا اینکه در سال ۲۰۱۶ با وقوع کودتای ترکیه زمینه برای تنش در روابط دو کشور فراهم شد و ترکیه آمریکا را به عنوان یکی از عوامل موثر در اجرای کودتا می‌دانست؛ رد درخواست آنکارا برای استرداد فتح‌الله گولن به عنوان رهبر اصلی کودتای ۲۰۱۶ و سوظن به دست داشتن آمریکا در کودتا بود. که در دوره ریاست فرمانده سابق آمریکایی نیروهای بین‌المللی کمک به امنیت به رهبری ناتو در افغانستان، طراح اصلی کودتا در این کشور بوده، که مجری اجرای عملیات بوده است. این تصور که ایالات متحده در پشت برخی از کودتاهای انجام شده در خاورمیانه در طول جنگ سرد بوده است، هنوز در منطقه پابرجاست. جدیدترین تلاش در این زمینه در ترکیه مشاهده شد. اگرچه چند سال از کودتای بسیار جنجالی سال ۲۰۱۶ در ترکیه می‌گذرد، اما رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور، همچنان از آن به عنوان یک کلید گردان سیاسی مطابق با تحولات سیاسی استفاده می‌کند و معتقد بوده که هیچ‌یک از مقامات ارشد اتحادیه اروپا از این کشور بازدید نکرده و کودتاجیان رامحکوم نکرده است... جان کری، وزیر امور خارجه آمریکا، درخواست استرداد فتح‌الله گولن، روحانی تبعیدی، که رئیس‌جمهور ترکیه او را مسئول کودتای میدانند از تحویل آن به دولت ترکیه خودداری نموده است.

بنابراین می‌توان گفت که کودتای سال ۲۰۱۶ ترکیه یک مساله مهم در تاریخ سیاسی این کشور می‌باشد که شاید بتوان گفت که آغازگر فصل جدیدی از تحولات سیاسی در راهبرد های کلان این کشور باشد. حمایت آمریکا از کودتا و عدم استرداد فتح‌الله گولن ترکیه را نسبت به غرب بی‌اعتماد نموده بنابراین رهبران این کشور معتقدند که آمریکا با حمایت از کودتا نظام سیاسی ترکیه را هدف قرار داده که باید دولت ساختار جدیدی را برای خود به لحاظ آرایش سیاسی و نظامی تعیین کند که شاهد تغییر و تحولات در دستگاه سیاسی و نظامی ترکیه بعد از کودتا هستیم و اردوغان ترکیه را به سمت امنیتی شدن سوق داده

که تسلط خود را بر داخل و نظام پیرامونی ترکیه حفظ نماید، یعنی آمریکا را به عنوان یک عامل تهدید آفرین معرفی کند که ترکیه با افزایش ساختار و قابلیت های امنیتی بتواند از وقوع چنین مشکلاتی جلوگیری کند.

۴-۵. تحریم نظامی و اقتصادی امریکا

بعد از جنگ جهانی دوم، ترکیه در چارچوب ابتکارات امنیتی-نظامی غرب، به متحد راهبردی آمریکا تبدیل شد. وضعیتی که از آن به عنوان شراکت راهبردی یاد میشود. در طول جنگ سرد، همکاریهای نزدیک امنیتی دو کشور نقش بسزایی در مهار گسترش کمونیسم و تهدیدات شوروی در جبهه شرقی ناتو داشته است. تهدیدی وجودی که به رغم اختلافات مختلف همواره تا پایان جنگ سرد روابط دو کشور بر تعامل راهبردی استوار بوده است. و بعد از جنگ سرد سعی در معرفی ترکیه به عنوان الگوی از دموکراسی امریکای در منطقه بود اما، بعد از شروع تحولات سال ۲۰۱۱ تحت عنوان بهار عربی و روی کار آمدن حزب عدالت و توسعه کم کم روابط دو کشور به سردی گرایید و اختلافاتی ایجاد شد. ترکیه در صدد هدایت تحولات خاورمیانه برآمده که به عنوان کشور تاثیر گذار این تحولات را هدایت کند (Hintz, 2015:7) در زمان ترامپ نیز هر چند روابط دو کشور پرتنش نبود به جهت گرایشات شخصیتی مشترک رهبران و جلوگیری ترامپ از تحریم های کنگره علیه ترکیه، اما با توجه به ارتباط ترکیه با روسیه و خرید سامانه اس ۴۰۰ ایالات متحده آمریکا آنکارا را همواره تهدید به تحریم می کرد که در نهایت در اواخر سال ۲۰۲۰ عملی شده و ایالات متحده آمریکا صنایع دفاعی ترکیه را تحریم کرد. بر اساس گزارش های موجود از جمله بیانیه وزارت خارجه ایالات متحده آمریکا تحریم های جدید آمریکا علیه ترکیه عمدتاً متوجه صنایع دفاعی ترکیه و مطابق با بخش ۲۳۱ قانون مقابله با دشمنان آمریکا از طریق تحریم ها برای خرید آگاهانه تسلیحات از شرکت روسوبورن اکسپورت نهاد اصلی صادر کننده تجهیزات نظامی روسیه است. تحریم های جدید شامل ممنوعیت صدور مجوزها و مجوزهای صادراتی ایالات متحده به صنایع دفاعی ترکیه و محدود کردن ویزا و دارایی برای اسماعیل دمیر، رئیس صنایع دفاعی ترکیه و سایر نیروهای وابسته به این نهاد است. در مورد دلایل تحریم نیز بیانیه وزارت خارجه عنوان می دارد که مهمترین دلیل وضع تحریم های جدید این است که ایالات متحده آمریکا بارها در بالاترین سطوح و در موارد متعدد به ترکیه تذکر داده بود که خرید تجهیزات نظامی روسیه از سوی ترکیه و به ویژه سامانه اس ۴۰۰ امنیت شخصی و فناوری نیروهای مسلح ایالات متحده آمریکا را تهدید می کند و وقوع نتیجه ای مشابه برخوردار باشند. تلاش ترکیه برای نوسازی نیروهای مسلح خود، که به دلیل

تحریم‌ها، تأخیر در تدارکات و دخالت‌های سیاسی داخلی با مشکل مواجه شده است، نگرانی فزاینده‌ای را در میان تحلیلگران نظامی برانگیخته است و روبرو است تصمیم ترکیه در سپتامبر ۲۰۱۷ برای خرید اس-۴۰۰، شکاف بزرگی بین ترکیه و شرکای ائتلافی‌اش ایجاد کرد. مقامات ناتو به سرعت زنگ خطر را به صدا درآوردند، اگر ترکیه اس-۴۰۰ را به سیستم‌های متحدها وصل کند، امنیت ناتو را به خطر می‌اندازد برای ناتو، یکی از مشکل‌سازترین پیامد همکاری آنکارا با مسکو، خرید سامانه موشکی دفاع هوایی اس-۴۰۰، که این با سیستم‌های ناتو ادغام نمی‌شود و برای امنیت این پیمان تهدید به دنبال دارد و ترکیه را ملزم به اشتراک‌گذاری اطلاعات با روسیه می‌کند (Ciddi and Schanzer, 2025) از طرفی دیگر آمریکا خواستار اعمال تحریم ترکیه علیه روسیه در جنگ اکراین بوده ولی ترکیه چنین اقدامی را انجام نداده، که در این راستا وزارت خزانه داری آمریکا چندین شرکت بزرگ این کشور را در لیست تحریم قرار داده است.

جدول شماره ۱- شرکت های کشور ترکیه که توسط امریکا مورد تحریم قرار گرفته اند .

شرکت بسفر اوراسیا	تجاری و سرمایه گذاری
شرکت گلبوس	تامین و تدارکات
شرکت کونومار	حوزه کشتی سازی برق و الکترونیک
شرکت اوزکایا	بازاریابی صنعتی
شرکت بی.اس.بی	فناوری اینترنت و هوش مصنوعی
شرکت آزینت	ماشین آلات الکترونیکی
شرکت تکنو اسمارت	لجستیک و تامین تدارکات
شرکت مگاسان	الکترونیک
شرکت توپراش	نفت و صنایع پالایشگاهی

Source: (Pamuk, Psaledakis 2023)

بنابراین با اعمال تحریم های نظامی و اقتصادی امریکا علیه ترکیه اردوغان احساس خطر را از جانب سیاست های امریکا احساس نموده چرا که این تحریم ها تمامیت ارضی و امنیت ملی این کشور را با چالش مواجه نموده که ترکیه درصدد گسترش قدرت نظامی خود برآمده ، اردوغان پس اعلام تحریم‌های جدید عنوان داشت که هدف واقعی (تحریم‌ها) جلوگیری از پیشرفتی است که ترکیه اخیرا در صنعت دفاعی داشته و وابسته کردن مجدد ترکیه به ایالات متحده آمریکا بوده، این پیشرفت ترکیه در صنایع دفاعی در سال‌های اخیر محسوس بوده است. برای مثال در سال ۲۰۱۰ ترکیه دارای یک شرکت در

لیست ۱۰۰ شرکت برتر صنایع دفاعی جهان بود، اما در حال حاضر هفت شرکت دارد که از مجموع رژیم صهیونیستی، روسیه، سوئد و ژاپن بیشتر است. علاوه بر این با اعمال تحریم‌ها علیه این کشور، سهم ترکیه از واردات اسلحه از ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۹ نسبت به دوره ۵ ساله قبلی ۴۸ درصد کاهش. همچنین میزان واردات تجهیزات سخت افزاری نظامی این کشور در سال‌های اخیر پس از تصمیم آمریکا برای حذف ترکیه از برنامه جنگنده‌های F-35 بوده است (Danforth, 2019: 1-3) در زمینه سیاست خارجی ترکیه در سال ۲۰۱۹، نشان داد که مردم ترکیه، آمریکا را بزرگترین تهدید می‌دانند. بر اساس این نظرسنجی ایالات متحده با افزایش ۱۷/۶ درصد نسبت به سال ۲۰۱۷ و رسیدن به ۸۱.۹ درصد از شرکت کنندگان، در سال ۲۰۱۸ رتبه اول را به عنوان بزرگترین تهدید برای ترکیه به خود اختصاص داده بود بنابراین با چنین وضعیتی ترکیه در حال افزایش قدرت نظامی و امنیتی سازی راهبرد خود بوده و به دنبال جلب حمایت روسیه در زمینه خرید سامانه‌های موشکی و جنگنده می‌باشد که در راهبرد اعلامی از سوی مولود چاووش اوغلو وزیر امور خارجه این کشور در زمینه خرید تجهیزات جنگی در خصوص خرید تسلیحات نظامی از روسیه قابل تبیین بوده است.

۴-۶. عدم عضویت و پذیرش ترکیه در اتحادیه اروپا

ترکیه در سال ۱۹۹۹، پس از اجلاس هلسینکی شورای اروپا، رسماً به عنوان نامزد عضویت کامل پذیرفته شد. ترکیه اکنون با بیش از ۲۶ سال، طولانی‌ترین مدت نامزدی را در اختیار دارد. تنش یونان و ترکیه در سال ۱۹۹۹ که منجر به لغو مخالفت یونان با نامزدی ترکیه در اتحادیه اروپا شد، آغاز جدیدی داشت. مذاکرات الحاق در سال ۲۰۰۵ آغاز شد، سال ۲۰۱۳، عقب‌نشینی دموکراتیک در ترکیه به طرز غیرقابل انکاری سریع پیش رفت. پس از اعتراضات پارک گزی در سال ۲۰۱۳ که در آن بیش از ۸۰۰۰ غیرنظامی زخمی شدند و تلاش برای کودتای نافرجام در سال ۲۰۱۶، دولت اردوغان سرکوب را تشدید کرد و همزمان سرکوب همه شاخه‌های نهادهای عمومی را آغاز کرد. این امر منجر به دستگیری هزاران قاضی، دانشگاهی و روزنامه‌نگار، تعطیلی رسانه‌های مستقل و همچنین ریاست جمهوری اجرایی در سال ۲۰۱۷ به دلیل تغییرات قابل توجه قانون اساسی شد (Baran, 2025) عضویت کامل ترکیه در اتحادیه اروپا بسیار بعید است، به دلیل اکراه اروپا برای اتخاذ یک چارچوب پسا-ملی‌گرایی و پسا-مسیحی، از این رو ترکیه را در موقعیت ناامن‌تری در الگوی شرق‌شناسی اروپا قرار می‌دهد. بنابراین باید گفت که ترکیه با واکنش سر مقامات اتحادیه اروپا مواجه شده است در دسامبر ۲۰۲۲ شورای اروپا بیانیه‌ای صادر نمود در خصوص اینکه ترکیه در تحریم‌های اتحادیه اروپا علیه روسیه در جنگ اکران ترکیه همکاری با این

اتحادیه را انجام نداده و بی توجهی به قوانین اتحادیه را در پیش گرفته با واکنش اعضا مواجه شد (Yenel, 2023). همچنین رجب طیب اردوغان، رئیس جمهور ترکیه در نشست عمومی پنجمین اجلاس سران جامعه سیاسی اروپا در بوداپست، در سال ۲۰۲۴ اظهار داشت. هیچ توضیح معقولی برای اینکه چرا عضویت کشوری مانند ترکیه که سهم قابل توجهی در رفاه و امنیت قاره دارد در اتحادیه اروپا، سال‌هاست مسدود شده، وجود ندارد که اعضای این اتحادیه اقدام خاصی در این خصوص انجام نداده. یا نمونه آن در سفر مقام ارشد اتحادیه اروپا کایا کالاس در ژانویه ۲۰۲۵ در دیدار با هاگان فیدان وزیر امور خارجه این کشور مساله خاصی در خصوص امید دادن و چراغ سبز نشان به ترکیه در رابطه با اتحادیه اروپا نداده است. با وجود چندین دهه تلاش ترکیه برای عضویت در اتحادیه اروپا، این کشور همچنان موفق به عضویت در این اتحادیه نشده است. عدم امیدواری ترکیه در پذیرش این اتحادیه باعث شده که این کشور به سمت امنیتی شدن حرکت کند و امنیت و حفظ ساختارهای امنیتی را در اولویت قرار بدهد. چرا که در محیط پیرامونی این کشور شاهد رقابت‌ها و درگیری از سال ۲۰۱۶ به بعد هستیم، که ترکیه جهت کنترل اوضاع پیرامونی و حفظ ثبات مجبور به توسل به قدرت و اقتدار بوده از طرفی حمایت‌های اتحادیه اروپا از یونان و قبرس ترکیه را با ترس مواجه نموده که مقامات این کشور در تنش‌ها جانب ترکیه را نگرفته و از طرفی هم ترکیه به دنبال این بوده که به اروپا ثابت کند که ترکیه به لحاظ امنیتی و نظامی یک وزنه مهم در تحولات منطقه و اروپا می باشد که عدم عضویت آن می تواند پیامدهای برای اروپا داشته باشد که در سخنرانی هاگان فیدان در شورای اروپا به این مساله اشاره کرد که شکل گیری یک معماری امنیتی پایدار در منطقه و اروپا با مشارکت ترکیه امکان پذیر خواهد بود.

نتیجه گیری

در رابطه با امنیتی شدن سیاست خارجی ترکیه باید گفت الزامات بین المللی از طریق فراهم کردن زمینه نامنی، بی اعتمادی و فضای رقابت و تنش موجب حرکت ترکیه به سمت امنیت سازی و تعریف موضع از امنیت بوده در گفتمان سیاست خارجی خود بوده ترکیه باید بتواند در برابر این مشکلات که از ناحیه بیرونی و پیرامونی تمامیت ارضی و منافع این کشور را تهدید می کند بتواند امنیت را برای سیاست خارجی خود تعریف کرده و الزامات آن را در بستر جامعه و سیاست‌های راهبردی خود به اجرا درآورد. که در خصوص نامنی در محیط پیرامونی ترکیه با چالش امنیت، مساله حقوق بشر دخالت امریکا و اروپا در امور ترکیه و شکل گیری جریان های استقلال طلبی همانند اقلیت کردها، مساله تحریم ها کاهش قدرت نظامی و اقتصادی، تنش با همسایگان و تهدید حیات خلوت این کشور به همراه عدم عضویت در اتحادیه

اروپا که ترکیه باید بتوان روی قدرت خود در منطقه تکیه کند و از طریق امنیتی کردن این تهدیدات جامعه را به سمت انسجام و پایداری در زمینه اتخاذ یک رویکرد منسجم امنیتی پیش برد. که این راهبرد ترکیه می تواند پیامدهای امنیتی را برای منطقه و اروپا داشته باشد از جمله دامن زدن به اختلافات در خاورمیانه و ائتلاف سازی، ایجاد چالش برای اتحادیه اروپا از طریق مهاجرت های غیر قانونی و بحران پناهندگان، امنیتی کردن فضای منطقه و حضور مداوم نظامی در دریای مدیترانه به عنوان حیات خلوت این کشور را می توان مورد بررسی قرار داد.

References

- Abdollah Khani, Ali (2006), "A Review and Critique of the Theory of Security Construction," *Strategic Studies Quarterly*, Volume 9, Issue 33, 491-512. (In Persian)
- Adam, Szymański (2022), Security in Turkish Politics: An Analysis of the Political Discourse of President Recep Tayyip Erdoğan. *Studia Europejskie - Studies in European Affairs*, 26(3), 55-70
- A kça, İsmet (2018), The Restructuring of Civil-Military Relations during the AKP Period, in: *Confluences Méditerranée*, 107, 4, 59-71.
- Altunısik, Meliha Benli (2020) The New Turn in Turkey's Foreign Policy in the Middle East: Regional and Domestic Insecurities, <https://www.iai.it/en/pubblicazioni/new-turn-turkeys-foreign-policy-middle-east-regional-and-domestic-insecurities>
- Baran, Burak (2025), The Never-Ending EU Bid: Turkey's 26-Year Struggle. <https://www.europeanrelations.com/the-never-ending-eu-bid-turkeys-26-year-struggle/>
- BBC, (2020), Turkey-Greece tensions escalate over Turkish Med drilling plans, BBC [online], Available in <https://www.bbc.com/news/world-europe-53497741>
- Buzan, B. (1991). "New Patterns of Global Security in the twenty-first Century". *International Affairs*, 3(67), 431-451.
- Buyuk, See Hamdi Firat (2022), "Turkish Court Urged to Annul Erdogan's Withdrawal From Istanbul Convention", online: *Balkan Insight* <https://balkaninsight.com/2022/04/28/turkish-court-urged-to-annul-erdogan>.
- Ciddi, Sinan, Schanzer, Jonathan (2025), The U.S. Should Not Sell Weapons to Turkey. https://www.fdd.org/analysis/op_eds/2025/04/23/the-u-s-should-not-sell-weapons-to-turkey/
- Claudia ,CARPENTER (2024), Israel in talks with Cyprus on 'possible cooperation' in energy, en S&P Global [online], Disponible en <https://www.spglobal.com/commodity-insights/en/news-research/latest-news/natural-gas/101424-israelin-talks-with-cyprus-on-possible-cooperationN>
- Cubucu, Suat (2018), The Rise of Paramilitary Groups in Turkey, in: *Small Wars Journal*, 3, March, <https://smallwarsjournal.com/jrnl/art/rise-paramilitary-groups-turkey> (3 November 2020).

- Danforth, Nicholas(2019), Frustration, Fear, and the Fate of U.S.-Turkish Relations The GermanMarshallFund of The United States No. 11. 1-4
- Derneği, İnsan Hakları(2021), HUMAN RIGHTS ASSOCIATION 2020 REPORT ON HUMAN RIGHTS VIOLATIONS IN TURKEY. No: 82/12 06430 Demirtepe-Ankara. 1-44.
- Devami, Haberin(2023)HURRIYET DAILY NEWS, Türkiye vows to be energy hub of Europe: Erdogan, *Hurriyet Daily News* [online], Available in: <https://www.hurriyetdailynews.com/turkiye-vows-to-be-energy-hub-of-europe-erdogan-186050> ,
- Emre Yıldırım, Galip(2024) ,The Coup, the Pandemic, and Turkey'sCivilian Control over the Military journalMIDDLE EAST POLICY.No31/pp:140–150.
- Fazlikhani, Akram (2012), Turkey's Foreign Policy Towards the Islamic Awakening in the Arab World: A Case Study of Egypt, Tunisia and Libya, Master's Thesis in Middle East Studies, Faculty of Law and Political Science, Allameh Tabatabaei University. (In Persian).
- Ghasemi, Jaber, Madadi, Amir Ali (2013), Analysis of the New Turn in Turkey's Foreign Policy Towards the Middle East, *International Relations Research Quarterly*, Volume 3, Issue 11, 250-225. (In Persian)
- Hintz, Lisel (2015). Take it Outside! National Identity Contestation in the Foreign Policy, *European Journal of International Relations*, Volum22.Issue2.1-21
- Human Rights in Turkey: 2024 in Review Stockholm Center for Freedom.at: <https://stockholmcf.org/human-rights-in-turkey-2024-in-review> March 11, 2025
- Humeyra, Psaledakis, Daphne(2023), US sanctions 5 Turkish firms in broad Russia action on over 150 targets. <https://www.reuters.com/world/us-sanction-five-turkey-based-firms-broad-russia-action-2023-09-14/3>
- Karademir, Kutluer(2021), Tales vs. the Truth: Was the United States Really Behind Turkey's July 15 Coup Attempt?<https://modern diplomacy.eu/2021/04/01/tales-vs-the-truth-was-the-united-states-really-behind-turkeys-july-15-coup-attempt/>
- Karimi, Jahangir; Azizi, Hamid Reza (2013), China's Security Relations with Central Asia: From Security Ties to Regional Security Complex. *Central Eurasian Studies*, Volume 6, Issue 12, 135-154. (In Persian)
- Kazemi, Ahmad, Kafafar, Mohammad Ali (2019), Eurasian Minorities of Turkey from the Perspective of International Law, *Central Eurasian Studies Quarterly*, Volume 13, Issue 2, 595-622. (In Persian)
- Kirisci, Kemal.(2019) “TURKEY'S NEW PRESIDENTIAL SYSTEM AND A CHANGING WEST:IMPLICATIONS FOR TURKISH FOREIGN POLICY AND TURKEY-WEST RELATIONS, 1-7.
- Lindsay, James Ker(2012) Cyprus-Turkey: Growing Tensions .London School of Economics and Political Scince.1-4
- Luleci Sula, Cagla(2025), Türkiye's National Security and the Middle East. *International Journal of Social Inquiry* 18(1):17-32
- Mourenza(2020), Erdogan indigna a Chipre con la reapertura del barrio fantasma de la ciudad de Famagusta, in *El País* [online], Available at <https://elpais.com/internacional/2020-10-08/erdogan-se-apropia-de-laplaya-de-una-ciudad-fantasma-de-chipre.htm>

- Rostami, Farzad, Ghaemi Yaser (2019), Iran's Securitization in the Light of Progress in the Field of New Technologies, Quarterly Journal of Security Horizons, Volume 42, Issue 12, 175-151. (In Persian)
- Rostami, Farzad; Naderi, Masoud (2016). The Joint Comprehensive Plan of Action, the Nuclear Deal and the Contexts of Securitization and De-Securitization, Quarterly Journal of International Political Research, Volume 1, Issue 27, 175-151. (In Persian)
- Rumelili, Bahar(2007) "Transforming Conflicts on the EU Borders," Journal of Common Market Studies, Vol. 45, No. 105-126.
- Sazmand, Bahareh (2013), The Copenhagen School and the Environmental Security of the Persian Gulf: An Analysis of the Activities of the RAPI Organization. The 9th National Conference of the Persian Gulf, Iranian Students' Scientific and Cultural Tourism Center, 171-187. (In Persian)
- Swissinfo (2024), Grecia pide reunificar Chipre para resolver la «invasión y ocupación ilegal turca», Swissinfo, Available in <https://www.swissinfo.ch/spa/grecia-pide-reunificar-chipre-para-resolver-lainvasibny-ocupacibnilegal-turca/84400683>
- Taşpınar ,omer (2012).Washington The, Syria and Vision Strategic s"Turkey), 2012.(706519.2012.0163660X/1080.10:Doi, (140-127. pp, 3. No, 35. Vol, Q
- UN (2017), Conference on Cyprus reconvenes in Crans-Montana, In UN Cyprus Talk[online], Available in: <https://uncyprustalks.unmissions.org/conference-cyprus-reconvenes-crans-montana>.
- Vincent L. Morelli(2019), "Cyprus: Reunification Proving Elusive," Congressional Research Service, pp. 16-19
- Wæver,O(2003), Securitization: Taking stock research a of program in , studies securityMimeo,
- Yavuz, Hakan(2025), Erdogan'sForeign Policy: Strategy Without Doctrine. E-International Relations ISSN 2053-8626. 1-4.
- Yesilats, Murat (2025)Security at stake: Türkiye responds to Iran-Israel conflict<https://www.setav.org/en/security-at-stake-turkiye-responds-to-iran-israel-conflict>Yenel, Selim(2023). Turkey's Disengagement from the European Union. <https://www.gmfus.org/news/turkeys-disengagement-european-union> FEBRUARY 02, 2023
- Yilmaz, zafer.(2020) Erdoğan's presidential regime and strategic legalism: Turkish democracy in the twilight zone, Southeast European and Black Sea Studies ,Volume 20, 2020 Issue 2, <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/14683857.2020.1745418>
- Zarezadeh Abarghoi, Rasoul (2017) A Review and Criticism of the Copenhagen School's Securitization Theory, Quarterly Journal of Security Horizons, Volume 42, Issue 12, 100-127. (In Persian)